

Forretningerne betaler prisen for manglende sikkerhed

Jan Trzaskowski og Martin von Haller Grønbæk
advokatfirmaet vonhaller

I denne artikel redegør artiklens forfattere for den lovgivning, der regulerer elektronisk betalingsformidling i Danmark. Konklusionen er, at betalingsmidlerne er sikre nok, og at brugerne af betalingssystemet er godt beskyttet. Anderledes er situationen for de virksomheder, der benytter betalingssystemer med en lavere sikkerhed. Forfatterne konkluderer, at de sikre betalingssystemer endnu ikke er tilstrækkelig udbredt, hvilket er et problem for den elektroniske handel.

Betalingen er et væsentligt element i den elektroniske handel. I Danmark har vi som et af de få lande i verden en decideret lovgivning om betalingsmidler. Kommissionen har opfordret EU medlemsstaterne til at indføre lovgivning på området, dog endnu uden den store effekt. Formålet med den danske lov om betalingsmidler er at sikre, at betalingsmidler er sikre og velfungerende. Loven administreres af Forbrugerombudsmanden.

I betalingsmiddeloven findes bl.a. regler om at et betalingssystem skal anmeldes til Forbrugerombudsmanden inden det tages i brug, og der findes regler om, i hvilket omfang en kortindehaver kan blive ansvarlig for misbrug af betalingsmidlet. Brugerens af et betalingsmiddel har bl.a. krav på kvittering for transaktionen, og der findes særlige regler om registrering af brugerens betalingstransaktioner.

Et betalingssystem skal være indrettet således, at der sikres gennemsigtighed, frivillighed, beskyttelse mod misbrug samt fortrolighed om brugerens anvendelse af betalingsmidlet. Der følger endvidere af loven, at der løbende skal træffes juridiske, organisatoriske, driftsmæssige, tekniske og sikkerhedsmæssige foranstaltninger, som er nødvendige for, at der er tale om et sikkert og velfungerende betalingssystem.

Kravet om sikre betalingssystemer er en dynamisk størrelse, der på nuværende tidspunkt fx ikke stiller krav om anvendelse af de mere sikre chipkort. De mest brugte betalingssystemer på Internettet benytter den såkaldte SSL (Secure Socket Layer) løsning, hvor kunden alene skal oplyse kortnummer og udløbsdato på det betalingskort, der anvendes, hvorefter disse oplysninger sendes i krypteret form. Der er også udviklet mere sikre betalingssystemer, som fx SET (Secure Electronic Transaction), som også baseres på eksisterende kreditkort, men hvor der bruges en hemmelig PIN kode. SET har dog vist sig at være noget besværlig at bruge, og har ikke fået den helt store udbredelse. Hvor SSL ikke giver nogen sikkerhed for, at afsenderen af

kortindehaveren også er den retmæssige indehaver af kortet, har SET netop til formål at sikre afsenderens identitet ved anvendelse af PIN koden og digital signatur.

I medfør af den gamle lov om betalingskort og markedsføringsloven udstedte Forbrugerombudsmanden i 1996 et sæt retningslinier for fjernsalg mv. i betalingssystemer med betalingskort. Disse retningslinier er tiltrådt af den finansielle sektor. Efter retningslinier kan brugeren i en række situationer kræve et trukket beløb tilbageført, hvis brugeren vel at mærke ikke har brugt den hemmelige personlige identifikations kode (PIN koden). Dvs. at reglerne finder anvendelse ved SSL, men ikke ved SET betalingssystemet. Fordelen ved disse regler om "charge back" er, brugeren ikke behøver at diskutere problemet med sælgeren, men kan gå direkte til kortudstederen via sin bank.

Kortindehaveren kan gøre krav gældende mod kortudstederen, hvis fjernsalgstransaktionen ikke er foretaget eller bemyndiget af kortindehaveren (kortet er blevet misbrugt eller der er trukket mere end aftalt), den bestilte ydelse ikke er leveret, eller at man har udnyttet en lovbestemt eller aftalt fortrydelsesret. Hvis kortindehaveren allerede er blevet debiteret for transaktionen, skal det omtvistede beløb straks tilbageføres til kortindehaveren. En senere gendebitering må kun ske i det omfang kortudstederen kan godtgøre, at indsigelsen er urigtig. Det er således kortudstederen, der har bevisbyrden for, at transaktionen er bemyndiget af kortindehaveren, og i sidste ende vil det være forretningen, der hænger på beløbet.

Bestemmelserne om charge back er gode for forbrugernes tillid til den elektroniske handel, men det, at det er forretningen, der i sidste ende hænger på en ubetalt regning, kan vise sig at være en væsentlig barriere for øget elektroniske handel. Det er et problem, at der på nuværende tidspunkt ikke findes tilstrækkeligt sikre systemer, som har den fornødne udbredelse. Det optimale vil være, hvis køber og sælger entydigt og sikkert kan identificere hinanden og betalingstransaktionen. Derved kan mange fejl- og svindelsituationer undgås.

Selvom der findes lovgivning, der sikrer at betalingssystemer er sikre og velfungerende, må det konkluderes, at den fornødne sikkerhed ikke er tilstrækkelig udbredt, og det således er forretningerne, der betaler prisen for den relativt lave sikkerhed. Det lave sikkerhedsniveau har en negativ virkning på den elektroniske handel, som igen kommer forbrugerne til skade ved, at den elektroniske handel ikke giver de muligheder og den konkurrence, som man kunne ønske.

Udover betaling via elektroniske betalingsmidler, operer en række butikker med alternative og mere traditionelle betalingsformer. I en række tilfælde kræver virksomhederne forudbetaling, hvilket dog, som i Jysk Computer sagen for nogle måneder siden, kan føre til at køberen mister sine penge ved virksomhedens konkurs. I andre situationer gives kredit, hvorved betalingen sker på et vedlagt girokort. Denne løsning har vist sig at være brugbar i praksis, men løsningen medfører også, at forretningerne kan forvente tab på ubetalte regninger.

Efter e-handelsfondens retningslinier (www.e-handelsfonden.dk), må tilsluttede virksomheder kun kræve forudbetaling, hvis forbrugeren har en tilsvarende beskyttelse, som den, der findes i Forbrugerombudsmandens retningslinier.

Formålet er, at forbrugerne fx ved en virksomheds konkurs let skal kunne få forudbetalte penge tilbage, hvis den bestilte ydelse ikke er leveret. På den måde kan e-handelsfondens e-mærkningsordning bidrage til forbrugernes tryghed ved elektronisk handel.